

Recomandări: Cum să incluzi copiii și familiile în documentarea materialelor de presă

Obține acordul. Fii transparent. Redefinește-ți conceptul de familie. Fii flexibil. Oferă copiilor sentimentul de control. Fii precis și evită clișeele. Ai grijă cum formulezi întrebările. Ferește-te de simplificări binare. Găsește cât mai mult documente.

Nota editorilor: Această listă de recomandări, compusă de Karen Brown, a fost inspirată de prezentările ținute de Ismail Einashe și Sarah Stillman la conferința „Covering Children and the Syrian Refugee Crisis”, din Amman, Iordania, organizată în 2019 de Dart Center.

Obține acordul familiilor și explică ce faci

Fii clar atunci când explici cine ești. Descrie-ți rolul ca jurnalist. Explică despre ce va fi articolul tău și ce speri să obții prin el. De ce contează povestea respectivă?

Nu face promisiuni exagerate despre beneficiile pe care le-ar avea dacă vorbesc cu un jurnalist - s-ar putea să nu fie prea multe.

Este important și să explici - și să te asiguri că sursele tale înțeleg - că rolul tău este de jurnalist, nu de terapeut ori lucrător social.

Analizează ce înseamnă cu adevărat „consimțământ informat” în privința copiilor - de toate vârstele. Cum influențează acest calcul vulnerabilitatea lor și expunerea la traumă?

Redefinește conceptul de „familie”

Ce anume înseamnă familie în aceste contexte volatile? Definiția și structura familiilor se pot schimba în circumstanțe extreme. Poate că un frate ori o soră a devenit acum capul familiei. Poate alți membri ai comunității au preluat acest rol pentru copiii mici.

Învață despre conceptul de „gatekeepers” - gândește-te la ecosistemul social din jurul celui copil, la relațiile dintre copil, părinte, profesor, comunitate etc. Cine sunt interlocutorii de încredere din acea comunitate? Care sunt nevoile lor?

Pentru a ajunge la familie, încearcă să iei legătura mai întâi cu un gatekeeper din comunitate - precum un lider religios - pentru a explica ce faci și de ce ești acolo. Ei pot vorbi apoi cu familia în numele tău.

Oferă-le copiilor cât mai mult control posibil asupra procesului

Permite-le copiilor să conducă povestea cu experiențele lor și nu-i forța să se încadreze într-o narațiune specifică ori în clișee narative. Pe cât posibil, călătorește în locurile unde sunt oamenii și comunitățile respective și întâlnește-te cu ei pe teritoriul lor. Observă unde și cum locuiesc și fă eforturi să le câștigi încrederea.

Ai grijă la mediu și la condițiile din jur atunci când intervievezi copii, mai ales copii care au trecut prin traumă.

Locația este esențială. Găsește un loc unde copilul se poate simți confortabil și în siguranță, un loc unde să nu le fie frică să vorbească. Asigură-te că au sprijin în jurul lor, inclusiv un adult în care au încredere.

Fii atent la momentele de „tranzit”, când nu sunteți într-un aranjament formal de interviu. Uneori, simplul act de a merge alături de cineva, de a mânca împreună sau de a merge la cumpărături împreună cu familia, poate fi perceput drept mai puțin intimidant, deci poate oferi o comunicare și mai eficientă.

Concentrează-ți atenția și pe comunicarea artistică și pe cea non-verbală. Uită-te la poeziile sau textele, scrisorile pe care le-au scris. Privește-i cum interacționează cu tehnologia, cu telefoanele, pe care le-ar putea folosi pentru a procesa emoțiile pierderii.

Fii pregătit pentru o desfășurare neplanificată a conversației. Fii flexibil în conversație

Copiii ar putea începe să vorbească haotic, menționând amintiri false ori vise; fii pregătit pentru asta și gestionează intervenția cu sensibilitate. Dacă un copil devine prea agitat în interviu, va trebui să oprești interviul (deseori, dacă păstrezi legătura cu familia, vei avea noi șanse de a vorbi cu el și va avea mai multă încredere în tine).

În numeroase cazuri, amintirile copiilor funcționează diferit de cele ale adulților și pot deveni confuzi. Fă o pauză și oferă-le ocazia de a repeta povestea. Fii atent la cronologie - construiește un calendar al evenimentelor menționate. Folosește și o abordare adaptată cultural, deoarece culturile diferite cataloghează diferit evenimentele și momentele.

Ai grijă la diferențele culturale

Documentează din timp elementele culturale specifice ale comunității pe care o vizitezi. De exemplu, unele culturi nu acordă aceeași atenție zilelor de naștere precum lumea occidentală - așa că, atunci când întrebi despre vârstă sau ziua de naștere, ar putea fi o întrebare ciudată pentru ei.

Unghiul narațiunii este un element critic; fii conștient că jurnaliștii au propriile lentile culturale. Încearcă să eviți clișeele jurnalistice ori narative atunci când scrii despre refugiați. În unele cazuri, dacă jurnalistul provine dintr-o țară afectată de conflict ori alte tipuri de tragedii, e posibil să experimenteze emoții prea puternice atunci când relatează despre evenimentele respective - pe de altă parte, propriile experiențe și investiția emoțională să ofere o perspectivă critică, mai bună decât a unui jurnalist „obiectiv”, din afară.

Dacă folosești un interpret, asigură-te că este pregătit să înțeleagă și să gestioneze comunicarea cu persoanele care au trecut prin traumă.

Pune întrebări sensibile și comentează cu atenție

Nu spune „Înțeleg cum te simți” - pentru că s-ar putea să nu înțelegi cu adevărat. Evită să pui întrebări cu „de ce” - folosește, mai degrabă, întrebări deschise care le permit să aibă control asupra conversației și a narațiunii. Dacă nu se simt confortabil să vorbească despre experiențele strict personale, reformulează întrebările în termeni de cum au interacționat cu „sistemele” - precum poliția ori serviciile de imigrare.

Fii atent la poveștile despre experiențe traumatice anterioare - s-ar putea să nu reușești să obții povestea unui copil, dar poți reveni când devine adult, pentru a documenta efectele copilăriei timpurii asupra perioadei adulte.

Limbajul contează

Fii precis și evită clișeele, mai ales cele negative. De exemplu, ferește-te de termeni precum „val”, „avalanșă”, „invazie” atunci când te referi la oameni. Nu uita că „refugiat” este și un termen descriptiv, și unul legal, care trebuie folosit în funcție de contextul experienței lor. Folosește, mai degrabă, termenul de „migrant”, care este mai puțin încărcat de valențe politice, și mai descriptiv.

Fii conștient de modurile în care oamenii cu agende politice pot folosi anumiți termeni pentru a construi narațiuni diferite - cuvinte precum „migranți” pot fi folosite în exces pentru a dezumaniza vocile respective ori pentru a sugera că sunt mai puțin importanți decât alți oameni.

Încearcă să porți conversații nuanțate despre experiența refugiaților - și să eviți să folosești „ierarhia” suferinței, pentru a „calcula” cine merită mai mult ajutor ori respect.

Găsește cât mai mult documente (Interviul nu este singura formă de documentare)

Încearcă să găsești scrisori, desene,
documente legale, mărturii oficiale.
Ce scriu copiii? Ce anume desenează ei?

Caută înregistrările oficiale ale autorităților
pentru a verifica ori contrazice narațiunile
oficiale.

Pornind de la documente, caută oamenii pe
care să-i interviezi. Dacă ești frustrat de
datele oficiale disponibile, fă-ți propria bază
de date ori în colaborare cu colegii.

Ia în calcul și posibilitatea de a NU face articolul respectiv

Încearcă să găsești un intermediar pentru
comunitatea respectivă în care oamenii au
încredere, dar trebuie să-ți pui și
întrebarea dacă sunt și povești pe care nu
ar trebui să le relatezi, limite pe care nu ar
trebui să le treci.

Uneori, trebuie să amâni subiectul și să
aștepti până când oamenii sunt pregătiți
să vorbească cu tine. Gândește-te și la un
„act secundar” al poveștii lor și păstrează
legătura cu ei.

Poți construi o relație de încredere prin
faptul că nu forțezi o persoană să
vorbească dacă nu este pregătită să o
facă.

Ferește-te de simplificări binare

Evită tendința de a prezenta doar copiii hiper-
traumatizați - ori doar copiii excepționali. Nu
este normal să cauți mereu anomalia. Observă
modelele și experiențele comune. Notează și
'banalul' vieții lor de zi cu zi - nu doar
senzaționalul.

Materialul a fost realizat de Ismail Einashe, Sarah Stillman, Karen Brown.

*Materialul original, în limba engleză, este disponibil aici:
<https://dartcenter.org/resources/tips-interviewing-orphaned-children>*